

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Iskaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge Evropejske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kato. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vprejema naročnine, inzerate in reklamacije.

Za inzerate se plačuje od enostopne petivrate za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inzerati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Novi davki.

Zaradi velikonočnih praznikov takozvanih pravošlavnih veroizpovedanj, je v posvetovanju državne zbornice nastal kratek odmor, ki bo trajal do 6. maja. Le par važnejših odsekov bo ta teden še zborovalo, med njimi tudi finančni odsek, kjer se začne razprava o novih davčnih predlogih, katere je finančni odsek predložil poslanski zbornici. Ker se bo vsa avstrijska javnost zanimala za dogodke in posvetovanja v tem odseku, in bomo tudi mi svoje čitatelje o njih redno obveščali, zato hočemo danes navesti tvarino, s katero se bo meral finančni odsek baviti.

1. Predlog zaradi postavnih sprememb pri osebnih dohodkih. Od leta 1896 imamo v Avstriji osebno dohodninski davek, kateremu je vsako podvržen, ki ima nad 1200 K čistih dohodkov. Ta zakon je bil pa pomanjkljiv, ker je bil neusmiljen proti majhnim dohodkom, a velikodušen nasproti onim, kateri imajo visoke dohodke. Novi predlog zahteva torej nekaj sprememb. a) Obdačile se bodo dividende, katere dajejo akcijske družbe, komanditne družbe, trgovske družbe svojim družbenikom. Akcijska družba je družba ljudi, ki dajo svoj denar v gotovih deležih za kako obrtno ali trgovsko ali prometno podjetje. Akcionarji, to so oni, ki so dali svoje deleže (akcije), jamčijo samo z deležem. Podjetje vodi kako ravnateljstvo, akcionarji dajo le svoj denar, ne pa svojega. Pri komanditnih družbah se udeležujejo mnogi akcionarji tudi dela, posodijo torej družbi denar in dele. Čisti dohodek, katerega imajo take družbe, se uporabi, da se obrestujejo akcije (deleži), da se nabirajo potrebni zakladi (fondi), in kar potem še ostane, to se razdeli zopet med akcionarje kot takozvana dividenda. Te dividende se bodo torej sedaj obdačile. b) Zvišajo se stopnje osebnodohodninske postave, tako da bodo bogatejši tudi bolj obdačeni; če dovolj, to je zopet drugo vprašanje. Končujejo se namreč spremembe z določbo: pri dohodkih čez 210.000 kron se dvigne stopnje za 10.000 K in davek za 650 K. Glede osebnodohodninske postave se predlagajo še nekatere druge spremembe, o katerih bomo čitatelje obvestili, ko se bo o njih razpravljalo. c) Obdačijo se tudi posebej dohodki udov načelstva, udov nadzorništa, in udov upravnega sveta, koji udje dobivajo do-

hodke od akcijskih, komanditnih ali drugih podjetniških družeb. Ti dohodki se dajejo navadno po imeni plača, remuneracija (odškodnina), tantieme (gotovi zneski), presenčne marke (znamke za navzočnost) itd. Kratkotamo se imenuje ta nameravani davek: davek na tantieme.

Velike važnosti je, da bodo po določilih vladnega predloga smele davčne oblasti vpogledati tudi v računске knjige vseh podjetij. Zaradi tega je med podjetniki največ krika, kajti s tem se jim odvzame priložnost, da zatajijo davčnim oblastim dohodke svojih podjetij.

2. Predlog zaradi davka na vino. O tem hudem predlogu so naši čitatelji že dovolj poučeni. Vkljub mnogostranskim ugovorom finančni minister se ni hotel umakniti predloga.

3. Predlog zaradi davka na kisle vode. Finančni minister hoče upeljati na liter kisle vode 10 vin. davka.

4. Predlog zaradi davka na sodavico in druge krepčilne vode. Ta davek naj bi se pobiral kot užitninski davek, in sicer 6 vinarjev od litra.

5. Predlog zaradi davka na bencin za avtomobile. Finančni minister upa dobiti iz tega davka 1 milijon kron, znamenje, kako razvit je avtomobilski promet že tudi v Avstriji.

6. Predlog zaradi davka na žganje. Za 1 liter alkohola bi trebalo plačati 1 K 40 vin. Za pridobivanje žganja iz domačih pridelkov so posebna določila, v marsičem slična s sedanjimi, s katerimi bomo seznanili čitatelje v eni prihodnjih števil. Finančni minister upa dobiti iz novega 35 milijonov K več, kakor sedaj; od tega bi dal 15 milijonov deželnim blagajnam, in le 15 milijonov bi uporabil za državne blagajne.

7. Predlog zaradi davka na užigalice. Ta predlog poslanski zbornici še ni predloženo, vendar je finančni minister povedal, da ga bo gotovo predložil. V finančnem ministrstvu si namreč še niso na jasnem, ali naj bi užigalice v bodoče država sama izdelovala in prodajala, ali pa bi naj izdelovanje prepustila tovarnam, ter le pobirala davek. Množina užigalic, ki stane sedaj 2 vin., bi stala vsled davka 4 vin., ves davek bi nesel približno 15 milijonov kron.

Novi davki bi nesli torej za državno blagajno:

1. Oseb. dohodnina, tantieme, dividende	13 mil. K
2. Kisla voda	2,2 " "
3. Sodavica	1,8 " "
4. Vino	11 " "
5. Užigalice	17 " "
6. Bencin	1 " "
7. Žganje (35 milijonov, od teh za državo)	15 " "
skupaj . . .	69 mil. K

Nismo se danes spuščali v presojanje novih davkov z našega stališča, ki se mora ozirati vedno na slovensko ljudstvo, to storimo ob drugi priliki. Trebalo je, da smo predočili našim čitateljem davčni načrt sedanje vlade v njega celoti.

Državni zbor.

Pretekli teden je zbornica končala najprej prvo čitanje vladnega predloga o službenem razmerju državnih uradnikov. Ob tej razpravi je razkazal minister za notranje zadeve, da je morala leta 1908 država plačati uradnikom 565 milijonov plače, 80 milijonov penzije, vrhu tega je izdala še za orožništvo, financiranje in justično stražo 41 milijonov, torej vsega skupaj 693 milijonov. Leta 1909 znaša ta svota gotovo že nad 700 milijonov kron. Uradništvo nas stane v Avstriji eno četrtnino vseh državnih dohodkov. Minister za notranje zadeve sam je z ozirom na te številke izjavil: Katero zasebno podjetje pa bi moglo izhajati, če bi ga samo uradništvo stalo eno četrtnino. Tega tudi ni v nobeni državi, in v Prusiji n. pr., ki je bogatejša kot mi, opravlja v mnogih stvareh en uradnik toliko, kakor pri nas trije.

Potem se je začelo drugo in tretje čitanje o državnem posojilu, s katerim se dovoljuje, narediti vladi 220 milijonov kron novega dolga. V imenu Slovenskega kluba se je proti temu velikemu posojilu izrekel dr. Žitnik v zelo resnih besedah. Toda nemško-poljska večina je sprejela predlog in dovolila ogromno posojilo. Pri glasovanju so bile tudi klopi Plojevega kluba precej prazne. Tam se sploh godijo čudne reči, kajti v odseku je dr. Ploj o priliki posvetovanja glede omenjenega posojila izrazil svoje zaupanje finančnemu ministru Bilinskemu. Izgovor ne velja, da je izrazil zaupanje ministru radi tega, ker se minister začetkom leta ni obrnil za dobavo denarja na jude, ampak na poštno hranilnico. Ministrom, katere želimo odkrito odstraniti, se ne izraža zaupanje.

PODLISTEK.

Lenčika.

Po resničnoj podlagi.

(Koniec.)

„Sla bon, kam, to ne ven, vi pa si zapunte, ka de vas Bog kaštigo.“

Solznota je odišla. Parkrat se je poglednola nazaj na hižico, v keroj je živela s svojo mamiko, te pa je šla napre. Prišla je v tisto ves, ge bo Vanek čuma. Zalostna je šla s čilicoj mimo hiže.

Vanek jo zagledne, pa jo glasno zezove: „Kam pa kam Lenčika, na tak kesno?“

„Službo si iščem, da so me Slamnjakovi nagnali.“

„Kaj nagnali so te?“ se zglesi Vanekova mati, ki je ravno stopila na prag. „Ne hodi dale, Lenčika! Pri nas boš mela delo pa jela.“

„Kaj pa je,“ se še Stoklas zglesi!

„Ja, Lenčiko so Slamnjakovi nagnali. Ide si službe iskat, jas pa sen joj rekla, naj pri nas ostane!“

„Dobro, dobro, le hodi, le hodi, nič se nas ne boj! Zaj boš naša, kaj ne mati?“

„To sen si jas že dugo želela, pa kaj da pa kuče nemamo, ka bi obe vzeli, zaj pa je to drugači. Le hodi Lenčika z menoj! Zutra pa mo (bomo) ti kravico prignali, no svinje, pa druge reči pripelali.“

„Da pa so mi Slamnjak vse vzeli. Rekli so: To je za to, ka ste ble tak dugo zapstunj pri nas.“

„Kaj zapstunj?“ se zglesi Stoklas. „Če mo neste delate? Čakaj ti stari repnjak! Rihtar sen, zaj včas gram nad njega. Zafučka mu bom, ka de mu še duga ornilo po vuhah.“

Stoklas je prišo, pa Slamnjakovega hrama ne bilo več. Vse v grünt je zgorelo. Hitro se je Lenčikino prerokovanje spunilo.

Kravico pa svinje so prignali, vse drugo pa je Lenčiki zgorelo.

Kravica je bila breja. Se mesec ne m'no, pa je skotila lepo teličko.

„To mo pustili na plemen. Po časi po krava, staro pa mo odali, peneze pa Lenčiki v šparkaso djalil,“ reče Stoklas.

Pa tudi prasica je skotila osen lepih gudekov. „Tudi tote mo odali, pa v šparkaso dali.“

„Kaj bon te jas s penezi, ve sen zaj vaša“, pravi Lenčika.

Pa joj reče Stoklas: „Dereš (kadar boš) veka, boš je nicala.“

Tak je gospodarjo Stoklas z Lenčikinoj živinicoj, ka je naraso precj kúpek penez, dere bla dvajsti stara.

Pa je bila to deklina, da joj ne bi najšo v celoj fari para! Snažna ji bila, pa pokorna kak ovca. Materi je na očeh vida, kaj bi radi, pa je hitro napravila. Na drvotani, šibje, drva, vse blo vredi, postenje zmeteno. V stali pavoki neso preli sojih zabrnkov, v prikletji, v kühnji in po hižah se je poznalo, ka Lenčika snago lübi. Joj ne bilo treba dela davati, sama ga je najšla.

Nešternokrat so si mati mislili: Sam Bog nan je Lenčiko v hižo posla. Hvala Bogi, ka smo jo dobili!

Na božič večer pa, dere se je Lenčika po kühnji sukala, Vanek pa drugi pa so meli pri živini opravico, reče svojemi možji: „Čiješ, kaj se ti vidi, ali ne bi naš Ivan pa Lenčika bila prilichen par?“

„Jas že duže na to mislin,“ reče mož. „Stara sma že no priletna, do smrti pa se nama le ne treba mantrati. Pred dvema letoma sma si postavila snažno

hižico, pa precj grünta sma keoj kúpila. Ta ma se mija (midva) preselila. Redima si lahko nekaj živine, penes pa še tudi mama za silo, te pa se nama na stare dni nede prehüdo godilo.“

„Prav mož Stefan, grünt dajma Ivani prek, te pa se naj vzemeta, to si zaslužita. Vrla sta.“

„Dobro, dobro, Mica! Svetki do (bodo) hitro minoli, pri notari napravimo jütrno, jedva pa v farov pošlemo, te pa bo.“

„Že, pa malo moremo prle Lenčiko skušati, ali podražiti.“

„Kaj nameravješ?“

„To Stefan le meni pästi!“

Hitro se je zavvedlo, ka so Stoklasovi Ivani grünt prek dali, pa ka se ženi. Lenčiki tega domači neso povedali, pa po drugih je zvedla. Postala je žalostna, bleđa, pa zajokana.

Večkrat si je ge v kakem koti solze brisala. Najšo je sam rad Ivan. Kaj joj je, jo je spitavo. Pa ravno tak sam rad je prišo što, pa po sto, ka nesta mogla svojega guča dokunčati.

Neko zaran jo Ivan pa (opet) najde pri joči. „Za božjo volo Lenčika, pove mi, kaj ti je! Ve si že bleđa kak stena, pa zajokana si. Ali si betežna?“

Ivan, Ivan, pa se resen ženiš? Lüdje mi pravi-jo ka se.“

„Lüdje ti ne lažejo, jas se resen ženin.“

„Moj Bog, kam bon te jas šla! Vanek, skos sma si dobra bila, bar to mi pove, kero si jemleš!“

„Norček tebe Lenčika, kero pa drugo,“ se zglesi mati.

„Oj de reka Lenčika — Za ka pa se jočeš?“

Zlati prstan bon ti da — Če ga meti hočeš, so pevci zapopevali, ka je po dvori hrüm letjo. Vse to so mati naštimali, ka bi malo Lenčiko podražili.

Ta teden so posvetovanja nekaterih važnejših odsekov, tako proračunskega, finančnega, narodnogospodarskega, socialno-političnega in drugih. Seje v zbornici se začnejo zopet dne 6. maja.

Poslanec Roškar za vinogradnike.

V odseku za vinarstvo je zavzel poslanec Roškar pri razpravi postavbe za poškodbe po trtni uši stališče, da se naj namesto brezobrestnih posojil upelje subvencije, katerih bi ubožnim vinogradnikom ne bilo treba vrniti državi.

Utemeljeval je to zahtevo posebno s tem, da so dosedaj večinoma gospodarsko krepkejši vinorejci prenovili svoje vinograde, in da pridejo sedaj ubožnejši na vrsto, katerim bi se potem tega nameravane zakona pomagalo obnoviti njih vinograde z državnimi sredstvi, ne da bi taiste morali vrniti.

S tem bi se jim omogočilo, ohraniti obstoj družin, pa tudi premagati vinsko krizo, katera je vsled nizkih cen, ki ne pokrivajo produkcijskih stroškov, postala za njih gospodarstvo nevarna.

Zahteval je tudi, da se naj spremeni zakon v tem smislu, da državna podpora ali subvencija ne sme biti v bodoče odvisna od enako visoke svote od strani dežele, kakor predpisuje sedaj veljavni zakon, ker so bile na Spodnjem Štajerskem nadaljne podpore vinogradnikom onemogočene vsled tega, ker je črtal deželni odbor to svoto 200.000 K iz proračuna za leto 1910.

Po dveurni debati se je sklenilo z veliko večino, naj c. kr. poljedelsko ministrstvo čim prej izdela načrt postavbe, v katerem bi bile vse dosedaj v veljavi stoječe vinske postavbe enotno po sedanjih skušnjah in potrebah urejene, posebno z ozirom na zahtevo odseka za spremembo brezobrestnih posojil in nevrtačljive subvencije.

Ne pozabite na št. 11!

Politični ogled.

— Cesar Franc Jožef se odpove prestolu? Belgrajska „Politika“ poroča, da se cesar Franc Jožef namerava odpovedati prestolu na korist prestolonasledniku Francu Ferdinandu. — Zagrebški listi pa so dobili od svojih dopisnikov na Dunaju poročilo, da je bilo pretekle dni odrejeno v dunajski in budimpeštanski denarni kovnici, da se začne takoj kovati denarji s sliko prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na teh novicah bo letnica 1911. Iz tega bi se dalo sklepati, da se bo naš cesar kmalu odrekel prestolu. Bržkone se bo to zgodilo koncem leta po sestanku nemškega cesarja Viljema in našega cesarja.

— Albanska vstaja. Uporniki v Albaniji se še ne mislijo vdati, ampak so sklenili, da se bodo branili do zadnje kaplje krvi. Poroča se, da bo prvo, kar bodo sedaj storili, to, da porušijo železniško progo Skoplje—Mitrovice, da s tem onemogočijo nadaljno pošiljanje vojaštva na bojišče. Oboroženih Albancev se nahaja na Požaranah 3000, blizu Drenice pri Grabovcu in Kuzminu 2000, pri Lipljanah 4000, pri Bernafu ni Rakoveu 5000, pri Podgoru 3000, pri Labu 6000, pri Ljumi 6000, in pri Ferizoyiču 2000, torej skupno 31.000. Glavno taborišče imajo ob reki Sitnici na Kosovem polju. Turške vojske se nahaja na Kosovem polju 40 bataljonov pehote in 12 brzostrelnih baterij. V par dneh pa se ima to število povišati na 52 bataljonov pehote in 12 brzostrelnih baterij.

— Protievropska vstaja na Kitajskem. V London dohajajo poročila iz Hankava, po katerih je položaj jako kritičen. Zene in otroci beže iz Čanšeja. Veliko hiš je zgorelo. Povsod so nalepljeni lepaki, ki pozivajo, naj se Evropejci pomore. Misijonarji beže. Vstaši so zažgali neko šolo, v kateri je zgorelo 30 dijakov. Proti vojnim ladjam so izpustili vstaši goreče džunke. Ameriški pekinški poslanik se boji, da se nemiri še razširijo.

Začudila se je Lenčika. Na pol se se je jokala, na pol pa smejala. Skočila je k materi — moja zlata mati!

„Kaj boš se to jokala, ču oča zove! Hejmo v žo!“

„Ivan pa Lenčika, poklekni, da vama damo svoj sveti žegen!“

„Mati deni tvoji roki Lenčiki na rame! Tak! Zaj pa vaj naj blagoslovi vsegamogočni Bog: Oča, Sin, no sveti Duh!“

„Mati pa za prinesi ocvirkovice i pint vina, pa zaročne prstane!“

Za tri tje dne blo gostüvanje. Pač takšo gostüvanje je bilo, ka še ga nihče ne puni. Čela ves bla na gostüvanje pozvana. Tri dni so se gostili pa veselili. Trejni den, ravno so bli pri obedi, prinese pot iz pošte lepo skatlico za Lenčiko. „Moj Bog, ka pa je to, Ivan?“ „Le odpri, tvojo je, ka mo vidli, kaj je notri!“ Bilo je srebrno jajce, goreh pa zlato zapisano: Lenčiki, Ivan.

Ti — ti — Ivan — ti, prosí pretrgano Lenčika, pa joj vsiplejo svetle solze po lici — zmislila si je na kuhano jajce pred školjo, začetek njene zdajne sreče.

Ocvirkovica je bila kaj dobra mesena jed, podobna gulaši. Dobili so jo tisti, ki so prišli v ogledi, pa ženihi nevesto dobili.

P. Sk.

Mala politična naznanila.

Dne 22. aprila: Za dunajskega župana je bil danes zjutraj izvoljen dosedanji prvi podžupan dr. Neumayer. — Cesar odpotuje dne 12. majnika v Budimpešto. — Socialni demokrati v Bosni so sklenili, da postavijo za saborske volitve lastne kandidate.

Dne 21. aprila: Cesar se udeleži dne 22. julija slavnosti v št. Hipolitu v proslavo njegove osemdesetletnice. — Angleški kralj Edvard pride meseca avgusta v marijinovarske toplice. — Ruska gospodarstvena дума je zvišala prispevek za ljudske šole od 4 na 14 milijonov rubljev. — Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Avstro-Ogrsko in Srbijo se bodo ugodno končala še do konca tekočega meseca.

Dne 24. aprila: Pri večerajšnji dopolnilni deželnozbornski volitvi v goriskem slovenskem veleposestvu so zmagali liberalci dr. Franko, Klančič in Rutar. — Voja sodišča v Pritinu so obsodila doslej 400 Albancev zaradi udeležbe pri vstaji. 18 Albancev je bilo obsojenih na smrt. — Za Hrvaško se pripravljajo nov volilni red, ki pa bo po dosedanjih poročilih zopet pravo skrpucalo. Volitve bodo javne.

Razne novlice.

* Iz finančne službe. Finančni konceptni praktikant dr. Janez Hauke je premeščen od davčnega referata v Celju v Feldbach, in finančni konceptni praktikant Emanuel vitez pl. Ferro od davčne administracije v Gradcu k davčnemu referatu v Celju.

Prestavljen je konceptni praktikant Arnold pl. Halbermatten iz Ptuja v Murau, namestniški konceptni praktikant Julij Reinighaus pa iz Murau v Ptuj.

* Poslanec Roškar je vložil dne 22. aprila t. l. v državnem zboru predlog za obligatorično zavarovanje proti elementarnim poškodbam, ker je samo tem potom mogoče po umah prizadetim zadostno pomagati in ubraniti bede.

* Iz Gradca nam je prišlo od c. kr. namestnije veselo poročilo, da je „Sv. Lenart nad Laškim“ postala nova, samostojna občina. Veliko se je nasprotovalo, a g. župnik je dosegel vendar svoj namen v veliko veselje nove občine.

* Prijatelj vinogradnikov. Kakor izvedo naši čitatelji iz poročila o državnem zboru, je čudni dr. Ploj izrekel v neki zadevi javno zaupanje istemu Bilinskemu, ki nam preti s splošnim davkom na vino. Na eni strani izreka našim neprijateljem zaupanje, na drugi pa nam pravi, da se borijo proti njim, tako ne dela zastopnik ljudskih koristi. Kdo pa naj potem Ploju verjame, da se bo boril proti temu in onemu na Dunaju, ko pa potem iz druge strani izvemo, da se našim največjim nasprotnikom izreka zaupanje.

* Ostudna postaja pisava Plojevo „Sloge“. Ali je polna neomejene hvale za svojega krušnega očeta, ali pa polna napadov na vse, kar je v zvezi s Kmečko zvezo. Zadnja številka je zopet polna napadov na našo stranko. To ji je hvaležnost, da je Ploja ob zadnjih volitvah rešila grde politične smrti, in ga poslala na Dunaj. Nikdar pa ne napada „Sloga“ liberalcev, z njimi drži res slogo, zelo redko že štajercijance. Prišel bo dan obračuna, in Ploja ne bodo rešili niti večni dijaki, niti denar, niti piščanci.

* Plojevi „Slogi“ povemo v tolažbo, da nas njena „uljudna vprašanja“ popolnoma nič ne razburja. Saj je znano, da lahko en norec več reči povprašuje, kakor mu more sto modrijanov odgovoriti. Kako pametna so „Slogina“ vprašanja, kaže samo slučaj 3. avgusta, na katerega se sklicuje. Da je poslovodja takrat s kaplanom govoril nemški, je pametnim ljudem popolnoma jasno, ker je bil dotični kaplan iz Dunaja, je v stolnici poročil nekoga prijatelja, in je prišel potem tiskarno pogledat. Le norec more vprašati, zakaj poslovodja z dotičnim dunajskim nemškim duhovnikom ni govoril slovenski! Slične vrednote so vsa druga vprašanja nezmerno „brihtne“ „Sloge“.

* Sivo glavo dela našim liberalcem obstrukcija slovenskih deželnih poslancev. Radi bi vedeli, ali se pogajajo naši poslanci z nemškimi zaradi obstrukcije ali ne. Sedaj hočejo na vsak način vsiliti mnenje, da so se naši poslanci že pogodili. Iz krogov poslancev pa se nam zatrjuje, da se še sploh niso začeli pogajati radi obstrukcije, ker ni za to nobenega povoda. Zopet dokaz, koliko je liberalcem verjeti. Nam se zdi le smešno, da liberalci hočejo z vso silo vsiliti našim poslancem pogajanja. Zdi se jim pač nemogoče, da bi človek ne mogel tako dolgo občevati z Nemci. Dragocena priznanja liberalnih duš!

* Zmeta „Štajerc“ se še vedno ne more znebiti strahu, ki mu je prešinil vse ude in možgane (ako jih kaj ima), odkar so naši poslanci v deželnem zboru začeli obstrukcijo. Govori zmešano in zmedeno. Iz usmiljenja mu torej še enkrat povemo: Ker Nemci niso hoteli regulirati rek na Slovenskem, ker niso hoteli dajati podpor vinogradnikom, ker niso hoteli podpirati naših gospodarskih in narodnih teženj, zato so začeli naši poslanci obstrukcijo. Najprej so grešili Nemci, in šele potem se je začela obstrukcija. Zmešani „Štajerc“, zapomni si to!

* Strah pred novimi volitvami. Neki krščansko-socialni parlamentarec je z ozirom na položaj izjavil: „Le malo strank je v državnem zboru, ki bi brez mrzlice mislile na nove volitve. Med strankami, ki se novih volitev boje, so nemški svobodomiselnici, mladočehi,

češki agrarci, liberalni Jugoslovani. Tudi razne skupine „Poljskega kola“ se novih volitev boje. Tudi socialni demokratje ne zaupajo popolnoma svojim volitcem, ker niso ničesar dosegli, dasi so druga najmočnejša stranka v zbornici. Med Slovani gredo lahko z velikim upanjem na uspehe v volilni boj zgolj S. L. S. in češki krščanski socialci. Med nemškimi strankami se za sedaj edino krščanski socialci nimajo ničesar bati. V strahu pred zborničnim razpustom je zato vlada v soboto dobila gladko večino za 182 milijonsko posojilo.

* Shod nemških katoličanov. Shod nemških katoličanov bo letos od 21. do 25. avgusta v Augsburgu. Pripravljalna dela so že v polnem tiru. Govorniki se bodo pečali zgolj z vprašanji, ki so pereča in času primerna. Tiskovna komisija je izdelala umetniško vstopnico. Finančna komisija je že pripravila v najkrajšem času garancijski zaklad, ki presega že 100.000 mark. Rešeno je že tudi stanovanjsko vprašanje. Shod bo v veliki mestni koncertni dvorani, ki jo bodo povečali, kar bo stalo 48.000 mark, mesto Augsburg prispeva v ta namen 20.000 mark, pripravljalni odbor pa 28.000 mark. V dvorani bo prostora za 5000 sedežev in za 2000 stoješč.

* Poziv katoliškim strankam. „Vaterland“ pozivlje dne 14. t. m. voditelje katoliških strank v avstrijskem parlamentu, naj skušajo doseči z vso resnostjo narodnostni sporazum. Med drugim piše sledeče: „Četudi mislijo posamezni katoliški voditelji, da se morajo iz strankarskih taktičnih vzrokov klanjati narodnemu šovinizmu, gotovo se bodo katoliške stranke v sili same otresle liberalizma, in se vrnile k izkazano dobri katoliškimi načrtom, ki bi jih ne smel zapustiti noben katoliški voditelj, tudi ne na popolnoma političnem in narodnem polju. Ta naš opomin je namenjen vsem, kajti vsi avstrijski narodi potrebujejo narodnostnega miru, Nemci, Slovani, Romani — in če se ozremo na drugo državno polovico — Mažari, katere je narodni šovinizem že skoro pripeljal na rob propada. Voditelji katoliških strank so prav za prav poklicani, prevzeti to narečno poslaništvo, to dolžnost jim mora nalagati katoliško prepričanje. Popolnoma nič ne podcenjujemo težkoče tega dela, ampak visoki namen je vreden truda. Brez bojazni opozarjamo zato še enkrat zastopnike katoliškega ljudstva v parlamentu, naj se združijo ter naj ustvarijo narodno mirno četo, ki jo bo Gospod Bog gotovo blagoslovil in privedel do zmage. Posledica te zmage bi bila srečna Avstrija, katere narodi bi bili gotovo hvaležni svojim rešilec iz toka narodnega šovinizma, in katere vladarji bi brezdvomno to veliko delo priznali brez premisleka.“ — K temu bi bilo pripomniti, da se voditelji katoliških slovenskih strank niso nikdar klanjali narodnemu šovinizmu, in se tudi sedaj ne klanjajo. Vedno so samo branili pravice svojega ljudstva, ne da bi jih kratili komu drugemu. V toku narodnega šovinizma stoji nemški krščanski socialci, pri čemur jim je v nekaterih vprašanjih žalibog sledil tudi „Vaterland“. Nemški krščanski socialci so torej prvi na vrsti, da se povrnejo k malomarno zapuščenim narodni pravičnosti, ter se ne puste več voditi na vrvi od nemško-nacionalnih bojnih petelinov.

* Slovenci na Dunaju. Slov. kat. izobr. društvo „Straža“ je imelo v zadnjem času vrsto zelo zanimivih, časa primernih predavanj. Dne 13. marca je predaval državni in deželni poslanec prof. dr. Krek o dr. Luegerju, ki je ravno takrat ležal na mrtvaškem odru. Opisoval je njegove zasluge za krščansko in demokratično idejo, in njegov boj proti mažarski nestrpnosti. Poudarjal je pomen njegovega političnega dela za Avstrijo, njegovo delo je bilo delo za narod, za ljudstvo. — Na velikonočno nedeljo pa je predaval v „Straži“ g. Sušnik, predsednik našega vrliga akademičnega društva „Danice“ o verskih in pasijonskih predstavah v srednjem veku. G. Samsa je omenjal, da kažejo te predstave globoko versko prepričanje srednjega veka, ter v kratkem pojasnil, kako se je iz teh cerkvenih predstav razvil današnje moderno gledališče. — V nedeljo, dne 10. aprila je imel predavanje društveni tajnik, član „Danice“, g. Mazovec, o pesniku Medvedu. Orisal je na kratko njegovo življenje, ter podal glavne ideje njegovih pesnij. V debati je g. Samsa poudarjal vodilno misel Medvedovih pesnitev: življenje polno mišljenja in trpljenja in upanje v boljšo prihodnost. — Dne 13. aprila se je poklonila deputacija (odposlanstvo) dunajskih Slovencev nadškofu koadjutorju ekselenciji dr. Naglu: g. Razbergar kot predsednik „Straže“, g. Sušnik kot predsednik „Danice“, in g. Samsa kot voditelj slovenske službe božje na Dunaju. Ekselencija dr. Nagl je bil o slovenskih društvih na Dunaju že poučen, posebno pa se je zanimal za akademično društvo „Danice“, o kateri se je prav pohvalno izrazil. Posebno je izrazil svoje veselje nad tem, da imajo Slovenci na Dunaju svojo službo božjo. — Pri tej priliki še nekaj: Na Dunaju je mnogo Slovencev, in še več Slovenk, ki ne vedo ne za slovensko službo božjo, ne za „Stražo“, in ki sploh ne poznajo nobenega drugega Slovenca. Zato prosimo duhovnike, učitelje in druge javne zastope, naj domačine, ki se odpravljajo na Dunaj, opozarjajo na slovensko službo božjo, ki se vrši drugo nedeljo vsakega meseca ob 3. uri popoldne v cerkvi sv. Antona v Pouthongasse v XV. okraju. Tam dobe lahko tudi slovenskega spovednika, in sploh lahko stopijo v stik z rojaki. — „Straža“ pa naj krepko dela naprej za vero in izobrazbo svojih članov.

* Kako je napravil zavedni Vipavec? Vzor moža našega narodnjaka se je pokazal neki po Vipavskem.